

Vergaderjaar 1984–1985

19 095

Regels ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met persoonsregistraties (Wet persoonsregistraties)

A

VOORSTEL VAN WET

1. Artikel 1 bevatte mede de volgende begripsbepaling:
gevoelig gegeven: een persoonsgegeven betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, seksualiteit of intiem levensgedrag, alsmede een persoonsgegeven van medische, psychologische, strafrechtelijke of tuchtrechtelijke aard;

2. Artikel 2 luidde:

Artikel 2. 1. Deze wet is niet van toepassing op:

- persoonsregistraties die naar haar aard voor persoonlijk of huiselijk gebruik bestemd zijn;
- persoonsregistraties die uitsluitend ten dienste staan van de openbare informatievoorziening door pers, radio of televisie;
- boeken en andere schriftelijke publikaties, alsmede catalogisering en daarvan;
- persoonsregistraties die berusten in een archiefbewaarplaats als bedoeld in de Archiefwet 1962.

2. Deze wet is niet van toepassing op openbare registers die bij de wet zijn ingesteld.

3. Deze wet is niet van toepassing op persoonsregistraties, gehouden door een kerkgenootschap, een zelfstandig onderdeel daarvan of een ander genootschap op geestelijke grondslag, betreffende de daartoe behorende personen.

OORSPRONKELIJK AAN DE RAAD VAN STATE VOORGELEGDE TEKST VAN HET VOORSTEL VAN WET EN DE MEMORIE VAN TOELICHTING, VOOR ZOVER DAARIN WIJZIGINGEN ZIJN AANGEBRACHT

4. Deze wet is niet van toepassing op:

- persoonsregistraties, gehouden bij of ten behoeve van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten;
- persoonsregistraties, aangelegd ten dienste van de uitvoering van de politietak, omschreven in artikel 28 van de Politiewet.

3. De artikelen 4 tot en met 7 luiden:

Artikel 4. Het doel van een persoonsregistratie mag niet in strijd zijn met de wet, de openbare orde of de goede zeden.

Artikel 5. 1. Een persoonsregistratie bevat slechts persoonsgegevens die rechtmatig zijn verkregen en in overeenstemming zijn met het doel waarvoor de registratie is aangelegd. De houder treft de nodige voorzieningen ter bevordering van de juistheid en de volledigheid van de opgenomen gegevens.

2. De opgenomen persoonsgegevens worden slechts gebruikt voor doeleinden die met het doel van de registratie verenigbaar zijn.

Artikel 6. Binnen de organisatie van de houder worden uit een persoonsregistratie slechts gegevens verstrekt aan personen die in gevolge hun taak die gegevens mogen ontvangen.

Artikel 7. 1. Binnen een jaar na inwerkingtreding van dit artikel worden bij algemene maatregel van bestuur regels gesteld betreffende het opnemen van gevoelige gegevens in een persoonsregistratie. De regels kunnen verschillen naar de soorten van registraties.

2. Binnen drie jaren na de inwerkingtreding van de algemene maatregel van bestuur, als bedoeld in het eerste lid, wordt een voorstel van wet tot regeling van het in dat lid omschreven onderwerp aan de Staten-Generaal gedaan. Over het ontwerp van het voorstel wordt de Registratiekamer gehoord.

3. Alvorens advies uit te brengen over het ontwerp van een algemene maatregel van bestuur of van een voorstel van wet, als bedoeld in dit artikel, stelt de Registratiekamer een ieder in de gelegenheid schriftelijk bezwaren of opmerkingen in te brengen.

4. Artikel 10 luidde:

Artikel 10. 1. Op vordering van een rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid kan de rechter de houder of de bewerker van een registratie, die handelt in strijd met het bij of krachtens deze wet bepaalde, zodanig gedrag verbieden en hem bevelen maatregelen te treffen tot herstel van de gevolgen van dat gedrag.

2. Bevoegd tot het instellen van de vordering is slechts de rechtspersoon die krachtens haar doelstelling en blijkens haar feitelijke werkzaamheden de belangen behartigt van de personen die door het gedrag van de houder of de bewerker schade lijden of dreigen te lijden.

5. Artikel 11, tweede lid, luidde:

2. Ten behoeve van wetenschappelijke of statistische doeleinden dan wel op grond van een dringende en gewichtige reden, kunnen desgevraagd gegevens aan een derde worden verstrekt voor zover de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerden daardoor niet onevenredig wordt geschaad.

6. Artikel 15, tweede lid, luidde:

2. De Kamer neemt het verzoek slechts in behandeling, indien naar haar oordeel de verzoeker of verzoekers representatief zijn voor de betrokken sector en de code zorgvuldig, in het bijzonder in genoegzaam overleg met organisaties van belanghebbenden, is voorbereid.

7. Artikel 16 luidde:

Artikel 16. Na verloop van drie jaren na de inwerkingtreding van artikel 15 kunnen bij algemene maatregel van bestuur voor een bepaalde sector nadere regels worden gesteld inzake de in de artikelen 4 tot en met 6, 8 en 11 tot en met 14 geregelde onderwerpen. Alvorens advies uit te brengen over het ontwerp van een dergelijke algemene maatregel van bestuur, stelt de Registratiekamer een ieder in de gelegenheid schriftelijk bezwaren of opmerkingen in te brengen.

8. De artikelen 28 tot en met 36 luiden:

Artikel 28. 1. De houder van een persoonsregistratie deelt een ieder op diens verzoek schriftelijk binnen een maand mede of hem betreffende persoonsgegevens in de registratie zijn opgenomen.

2. Indien zodanige gegevens in de registratie zijn opgenomen, stelt de houder de verzoeker desverlangd binnen een maand na ontvangst van het verzoek schriftelijk een volledig overzicht daarvan met inlichtingen over de herkomst ter beschikking.

3. Indien een gewichtig belang van de verzoeker dit eist, voldoet de houder aan een verzoek als bedoeld in dit artikel, in een andere dan schriftelijke vorm, die aan dat belang is aangepast.

4. De houder van de registratie draagt zorg voor een deugdelijke vaststelling van de identiteit van de verzoeker.

Artikel 29. De houder kan weigeren aan een in artikel 28 bedoeld verzoek te voldoen, indien dit noodzakelijk is in het belang van:

- de veiligheid van de staat;
- de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- economische en financiële belangen van de staat en andere openbare lichamen;
- inspectie, controle en toezicht door of vanwege overheidsorganen of andere organen met een publiekrechtelijke taak;
- gewichtige belangen van anderen dan de verzoeker, de houder daaronder begrepen.

Artikel 30. 1. Degene aan wie overeenkomstig artikel 28 kennis is gegeven van hem betreffende persoonsgegevens, kan de houder schriftelijk verzoeken deze te verbeteren, aan te vullen of te verwijderen, indien deze feitelijk onjuist, voor het doel van de registratie onvolledig of niet ter zake dienend zijn dan wel in strijd met een wettelijk voorschrift in de registratie voorkomen. Het verzoek behelst de aan te brengen wijzigingen.

2. De houder bericht de verzoeker binnen twee maanden na ontvangst van het verzoek schriftelijk of dan wel in hoeverre hij daaraan voldoet.

Artikel 28, derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing. Een weigering is met redenen omkleed.

3. De houder draagt zorg dat een beslissing tot verbetering, aanvulling of verwijdering zo spoedig mogelijk wordt uitgevoerd.

Artikel 31. 1. De houder deelt een ieder op diens verzoek schriftelijk binnen een maand mede of hem betreffende gegevens in het jaar voorafgaande aan het verzoek uit de persoonsregistratie aan derden zijn verstrekt.

2. Indien zodanige verstrekking is geschied, doet de houder daarvan desverlangd binnen een maand na ontvangst van het verzoek in schriftelijke vorm mededeling aan de verzoeker.

De houder kan volstaan met een in algemene termen vervatte mededeling betreffende de aard van de verstrekte gegevens en degenen aan wie deze zijn verstrekt, indien de vastlegging daarvan achterwege is gebleven en hij redelijkerwijs mocht aannemen dat het belang van de geregistreerde daardoor niet onevenredig zou worden geschaad.

3. De houder kan op de in artikel 29 omschreven gronden weigeren de mededeling te doen.

4. Artikel 28, derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 32. Met betrekking tot persoonsregistraties, uitsluitend voor wetenschappelijke of statistische doeleinden aangelegd:

- zijn de artikelen 28 tot en met 30 niet van toepassing, indien de uitkomsten waarvoor de persoonsgegevens worden gebruikt, niet meer herleidbaar zijn tot individuele natuurlijke personen;
- is artikel 31 niet van toepassing met betrekking tot verstrekking van gegevens aan een derde die deze uitsluitend voor wetenschappelijke of statistische doeleinden verzamelt, mits de uitkomsten waarvoor deze gegevens worden gebruikt, niet meer herleidbaar zijn tot individuele natuurlijke personen.

Artikel 33. 1. Indien de houder van een persoonsregistratie niet aan een verzoek als bedoeld in de artikelen 28, 30 of 31, voldoet dan wel niet in schriftelijke vorm daaraan voldoet, kan de betrokkene zich tot de arrondissementsrechtbank wenden met een verzoekschrift, houdende een vordering dat de houder alsnog aan dat verzoek voldoet dan wel in schriftelijke vorm daaraan voldoet. Gelijke bevoegdheid heeft de betrokkene, indien hij zich door een mededeling als bedoeld in artikel 31, tweede lid, tweede volzin, in zijn belangen geschaad acht.

2. Het verzoekschrift moet worden ingediend binnen twee maanden na ontvangst van het antwoord van de houder. Indien de houder niet binnen de gestelde termijn heeft geantwoord, moet het verzoekschrift worden ingediend binnen twee maanden na afloop van die termijn.

3. De betrokkene kan zich ook binnen de in het tweede lid gestelde termijn tot de Registratiekamer wenden met het verzoek te bemiddelen of te adviseren in zijn geschil met de

houder. In dat geval kan het verzoekschrift als bedoeld in het eerste lid, worden ingediend uiterlijk tot twee maanden nadat de betrokkene van de Registratiekamer bericht heeft ontvangen dat zij de behandeling van de zaak heeft gestaakt.

4. Over een verzoekschrift kan de rechtbank het advies van de Registratiekamer inwinnen.

5. De rechtbank wijst de vordering toe, voor zover zij deze gegrond oordeelt.

6. De twaalfde titel van het Eerste Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering met uitzondering van artikel 429d, derde lid, wordt geacht met betrekking tot een procedure als bedoeld in deze paragraaf, te zijn in werking getreden.

7. De vijfde afdeling van de elfde titel van het Eerste Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is van toepassing.

8. De derde afdeling van de vijfde titel van het Tweede Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is van overeenkomstige toepassing.

9. De griffier zendt afschrift van de uitspraak aan de Registratiekamer.

Artikel 34. In een procedure, ingesteld ingevolge artikel 33, kan ook vergoeding worden gevorderd van schade of nadeel als bedoeld in artikel 9, eerste en tweede lid.

Artikel 35. 1. De houder van een persoonsregistratie, die aan een overeenkomstig artikel 30 gedaan verzoek voldoet of wie dit door de rechter ingevolge artikel 33, vijfde lid, is bevolen, is verplicht om aan degenen aan wie hij naar zijn weten in het jaar voorafgaand aan het verzoek en in de sinds dat verzoek verstreken periode de betrokken gegevens heeft verstrekt, mededeling te doen van de verbetering, aanvulling of verwijdering.

2. De houder doet aan de verzoeker opgave van degenen aan wie hij de mededeling heeft gedaan.

3. Dit artikel geldt niet, indien de verzoeker te kennen heeft gegeven op de mededeling als bedoeld in het eerste lid, geen prijs te stellen,

Artikel 36. De houder kan voor een bericht als bedoeld in de artikelen 28 en 31, een vergoeding van kosten verlangen, die niet hoger mag zijn dan een bij of krachtens algemene maatregel van bestuur vast te stellen bedrag. De vergoeding wordt terugge-

geven in geval van een weigering van een verzoek als bedoeld in die artikelen, dan wel nadat de houder op verlangen van de verzoeker of op bevel van de rechter tot verbetering, aanvulling of verwijdering is overgegaan.

9. Artikel 39, tweede lid, luidde:

2. Artikel 11 met uitzondering van het bepaalde onder d, 3°, en de artikelen 12 tot en met 13, 13a met uitzondering van het vijfde lid, 13b en 14a tot en met 14c, 14d, eerste en tweede lid, en 14e van de Wet op de rechterlijke organisatie zijn van overeenkomstige toepassing.

10. Artikel 46, eerste en tweede lid, luidde:

Artikel 46. 1. De Kamer kan ambtshalve of op verzoek van een belanghebbende een onderzoek instellen naar de wijze waarop ten aanzien van een persoonsregistratie toepassing wordt gegeven aan het bij en krachtens deze wet bepaalde.

2. In geval van een onderzoek, ingesteld op verzoek van een belanghebbende, doet de Kamer aan deze mededeling van haar bevindingen, tenzij zodanige mededeling onverenigbaar is met het doel van de registratie, de aard van de persoonsgegevens of gewichtige belangen van anderen dan de verzoeker, de houder daaronder begrepen. Indien zij mededeling van haar bevindingen achterwege laat, zendt zij de belanghebbende zodanig bericht als haar geraden voorkomt.

11. De artikelen 47 tot en met 49 luiden:

Artikel 47. 1. Deze wet is mede van toepassing op zich niet in Nederland bevindende persoonsregistraties van een in Nederland gevestigde houder, voor zover deze persoonsgegevens bevatten van in Nederland gevestigde personen.

2. Onze Minister kan, de Registratiekamer gehoord, ontheffing verlenen van bij of krachtens deze wet gestelde bepalingen voor een persoonsregistratie als bedoeld in het eerste lid, in verband met voor die registratie geldende wetgeving van het land waar de registratie zich bevindt.

Artikel 48. Onze Minister kan, de Registratiekamer gehoord, voor persoonsregistraties waarvan de houder niet in Nederland is gevestigd,

ontheffing verlenen van bij of krachtens deze wet gestelde bepalingen.

Artikel 49. 1. Degene die vanuit Nederland toegang heeft tot een zich buiten Nederland bevindende persoonsregistratie waarop deze wet niet van toepassing is, is verplicht de nodige voorzieningen te treffen voor de beveiliging van die toegang en van de daardoor verkregen persoonsgegevens.

2. Het is verboden vanuit Nederland gegevens te verstrekken aan of te betrekken van een zich elders bevindende persoonsregistratie waarop deze wet niet van toepassing is, voor zover bij algemene maatregel van bestuur is verklaard dat door zodanig verstrekken of betrekken de persoonlijke levenssfeer van in Nederland gevestigde personen ernstig kan worden benadeeld.

12. De artikelen 52 en 53 luiden:

Artikel 52. De Ambtenarenwet 1929 wordt als volgt gewijzigd:

In artikel 2, tweede lid, wordt de punt aan het slot vervangen door een punt-komma, en een nieuw onderdeel toegevoegd, luidende:

i. de voorzitter, leden, plaatsvervangende leden en buitengewone leden van de Registratiekamer, bedoeld in de Wet persoonsregistraties.

Artikel 53. De Wet Nationale ombudsman wordt als volgt gewijzigd:

A. In artikel 1, derde lid, wordt de punt aan het slot vervangen door een punt-komma, en een nieuw onderdeel toegevoegd, luidende:

h. de Registratiekamer, bedoeld in de Wet persoonsregistraties.

B. In artikel 1, vierde lid, wordt «het derde lid, onder b tot en met g» vervangen door: het derde lid, onder b tot en met h.

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. De inhoudsopgave luidde onder meer:

paragraaf 7. Controle op de naleving en de handhaving van de wet

paragraaf 8. Rechten van de belanghebbende op kennisneming en verbetering

paragraaf 9. De Registratiekamer

2. Het slot van paragraaf 1 luidde:

Het thans ingediende wetsontwerp is voorbereid door een ambtelijke werkgroep van onze beide departementen. Deze heeft daarbij gebruik kunnen maken van de resultaten van het onderzoek dat het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het Ministerie van Justitie in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft ingesteld naar aard en aantal van de geautomatiseerde persoonsregistraties in Nederland en naar de in dat verband reeds getroffen maatregelen ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Het rapport van het desbetreffende onderzoek zal naar verwachting eind 1984 worden gepubliceerd.

Bij de opstelling van het wetsontwerp is voorts rekening gehouden met de inhoud van het op 28 januari 1981 te Straatsburg tot stand gekomen Verdrag tot bescherming van personen met betrekking tot de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, dat in het kader van de Raad van Europa is voorbereid. Gelet op de instemming die dit verdrag, blijkens ondertekening door een groot aantal lidstaten, in korte tijd heeft verworven en mede gelet op het belang van een goede internationale afstemming van de wetgeving op dit gebied, menen wij dat ook Nederland daarbij partij dient te worden. Het onderhavige wetsontwerp zal mede tot uitvoering van dit verdrag kunnen strekken. Een afzonderlijk wetsontwerp tot goedkeuring van de toetreding tot het verdrag zal zo spoedig mogelijk worden ingediend.

3. De punten 1 en 7 van paragraaf 2 luiden:

1. Uitvoering wordt gegeven aan artikel 10, tweede en derde lid, van de herziene Grondwet. Hierin is voorgeschreven dat de wet regels stelt:

a. ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met het vastleggen en verstrekken van persoonsgegevens;

b. inzake de afspraken van personen op kennisneming van over hen vastgelegde gegevens en van het gebruik dat daarvan wordt gemaakt alsmede op verbetering van zodanige gegevens.

Het wetsvoorstel als geheel valt aan te merken als uitvoering van het gestelde onder a, terwijl paragraaf 7 van het wetsvoorstel een implementatie is van het gestelde onder b.

7. De wet moet het mogelijk maken, dat het Verdrag van Straatsburg door Nederland wordt geratificeerd.

Zoals reeds in paragraaf 1 van het algemene deel van deze memorie werd aangekondigd, zal een afzonderlijk wetsontwerp tot goedkeuring van de toetreding tot dat verdrag worden ingediend.

4. De zevende alinea van paragraaf 3 luidde:

Het tweede grondrecht ten opzichte waarvan een afbakening nodig is, is de vrijheid van godsdienst of levensovertuiging. Het lijkt niet juist te treden in de wijze waarop kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag gegevens over de personen die tot hun kring behoren, opslaan. Deze vrijheid strekt zich echter niet zover uit dat ook de opslag van gegevens over andere personen, buiten het bereik van deze wet zou vallen.

5. De passage in paragraaf 4 vanaf de vierde alinea luidde:

Deze globale aanpak is niet gevolgd met betrekking tot het opnemen van gevoelige gegevens als gedefinieerd in artikel 1 van het wetsvoorstel, in een persoonsregistratie. Bij dit onderwerp is immers het trekken van nauwkeuriger grenzen bij de wet dan volgens de hierboven besproken algemene normen van vitale betekenis voor een effectieve bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Verder zijn de diverse categorieën gevoelige gegevens uiteenlopend van aard, hetgeen ook reeds tot een zekere differentiatie in de behandeling door de wetgever noopt.

Deze problematiek is evenwel zo complex, dat het niet mogelijk is gebleken reeds in dit wetsvoorstel een regeling van deze materie op te nemen. Daarom is in artikel 7 een regeling in twee fasen voorzien. Binnen een jaar na inwerkingtreding van artikel 7 dient een regeling bij algemene maatregel van bestuur tot stand te komen. Deze regeling zal bestaan uit voor rechtstreekse toepassing vatbare normen. Binnen drie jaar nadat deze in werking is getreden, moet een voorstel van wet over dit onderwerp aan de Staten-Generaal worden gedaan.

6. Paragraaf 5 luidde onder meer:

De criteria voor de toetsing door de Registratiekamer zijn:

a. of degenen die de gedragscode vaststelden, genoegzaam representatief zijn voor hun sector;

b. of de code zorgvuldig is voorbereid. Hierbij is vooral van belang of bij de voorbereiding genoegzaam overleg met organisaties van belanghebbenden (in het algemeen de geregistreerden) heeft plaatsgevonden;

c. of de code in overeenstemming is met het bij en krachtens deze wet bepaalde;

d. of de code voldoet aan redelijkerwijs ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer te stellen eisen.

Indien de Registratiekamer op deze vier punten tot een positief resultaat komt, geeft zij een verklaring af dat de code aan de punten c en d voldoet. Deze verklaring heeft de status van een openbare algemene kennisgeving of, zo men wil, een staand advies aan de rechter die met de code te maken mocht krijgen.

Dit betekent dat de gedragscodes vooral van betekenis zullen zijn op de gebieden van bedrijf en beroep en overige gebieden in de privaatrechtelijke sfeer, de maatschappelijke dienstverlening daaronder begrepen. In de sfeer van het Rijk en de lagere publiekrechtelijke lichamen zal de zelfregulering zich in het algemeen in een andere juridische vorm moeten voltrekken, al zijn hier bijvoorbeeld gedragscodes in de vorm van aanbevelingen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, gericht tot haar leden, denkbaar.

Ofschoon wij het zouden betreuren, als de situatie zich aldus zou ontwikkelen, hebben wij bij dit wetsvoorstel toch moeten rekenen met de mogelijkheid dat zelfregulering – in het bijzonder die door gedragscodes – op bepaalde gebieden uitblijft. Voor dit geval is artikel 16 in het wetsvoorstel opgenomen. Volgens die bepaling kunnen bij algemene maatregel van bestuur voor een bepaalde sector regels worden gesteld ter nadere uitwerking van de algemene materiële normen, vervat in de artikelen 4 tot en met 6, de norm betreffende de beveiliging, vervat in artikel 8, en de voorschriften betreffende verstrekking van gegevens aan derden, opgenomen in de artikelen 11 tot en met 14. Om duidelijk tot uitdrukking te brengen dat in elk geval zelfregulering eerst

haar kan moet hebben, is bepaald dat de bevoegdheid tot het vaststellen van een dergelijke algemene maatregel van bestuur niet eerder dan drie jaren na de inwerkingtreding van artikel 15 kan worden gehanteerd. Dit betekent overigens niet dat ook na die drie jaren geen gedragscodes aan de Registratiekamer zouden kunnen worden voorgelegd.

De procedure van voorbereiding van de algemene maatregel van bestuur is zodanig dat daarin de inzichten van belanghebbenden ruimschoots tot gelding kunnen komen.

7. De vijfde alinea van paragraaf 6 ontbrak. Voorts ontbrak de laatste volzin van de achtste alinea.

8. Paragraaf 7 (thans 9) luidde:

Paragraaf 7. Controle op de naleving en de handhaving van de wet

Rechtsregels hebben weinig zin indien overtredingen niet zichtbaar kunnen worden gemaakt en de naleving zo nodig kan worden afgedwongen. Het wetsontwerp bevat verschillende procedures die de wijze waarop met persoonsgegevens feitelijk wordt omgegaan, zichtbaar kunnen maken. In de eerste plaats is er het recht van de geregistreerde zelf om te worden geïnformeerd over de gegevens die over hem worden bewaard, over de herkomst ervan en over de personen of instanties aan wie deze zijn verstrekt. Tegenover dit recht van de (mogelijk) geregistreerde staat de plicht van de houder aan een desbetreffend verzoek om informatie in beginsel gevolg te geven. In de volgende paragraaf zal hierop nader worden ingegaan. De geregistreerde kan niet zelf nagaan of de houder zijn plichten inderdaad nakomt. Hij kan echter de Registratiekamer verzoeken een onderzoek in te stellen. Deze Kamer beschikt over toereikende bevoegdheden om zo nodig zonder de medewerking van de houder, na te gaan of deze zich aan de regels heeft gehouden.

Indien blijkt dat de houder van een persoonsregistratie zich niet aan de regels houdt, moet er de mogelijkheid zijn deze overtreding recht te zetten. In het wetsontwerp is primair gekozen voor een afdwinging langs civielrechtelijke weg. Met inachtneming van de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering kan de geregistreerde een geschil met de houder over de naleving van de

gestelde regels tot een oplossing brengen. Langs dezelfde weg kan hij eventuele geleden schade verhalen. Artikel 9 van het wetsontwerp bepaalt dat ook nadeel dat niet in vermogensschade bestaat (immateriële schade) kan worden verhaald. De benadeelde heeft dan recht op een naar billijkheid vast te stellen schadevergoeding.

De handhaving van de wet is niet uitsluitend overgelaten aan de individuele geregistreerde. Het wetsontwerp stelt verder belangenorganisaties in de gelegenheid de naleving te bevorderen. Artikel 10 bepaalt dat rechtspersonen die krachtens hun doelstelling en blijkens hun feitelijke werkzaamheid de belangen behartigen van geregistreerden, bevoegd zijn tot het instellen van een vordering bij de burgerlijke rechter. Deze kan op grond daarvan de houder van een registratie bevelen maatregelen te treffen. De rechtspersoon is niet alleen bevoegd wanneer zij optreedt namens geregistreerden die zij onder haar leden telt. Ook rechtspersonen die ideeel het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer behartigen, hebben toegang tot de rechter. Het veld van maatschappelijke krachten kan op deze wijze invloed uitoefenen op de handhaving van de wet. De artikelen 9 en 10 vormen een aanvulling op het gemene recht.

Ten slotte wordt binnen de overheid een afzonderlijk orgaan ingesteld, te weten de Registratiekamer, dat – in het kader van de bevordering van een goede uitvoering van de wet in het algemeen – is belast met het toezicht op de naleving van de wet. De Kamer beschikt daartoe over uiteenlopende bevoegdheden. In de eerste plaats kan zij invloed uitoefenen op het beleid van de overheid. In het jaarverslag en in haar adviezen aan de regering kan zij aanbevelingen doen tot nadere regelgeving krachtens de wet. Het jaarverslag en de adviezen zijn openbaar. In de tweede plaats heeft zij een taak met betrekking tot organisaties die een bepaalde sector van de samenleving vertegenwoordigen, indien haar een verklaring wordt gevraagd over een door deze organisaties opgestelde gedragscode. In de derde plaats kan zij in individuele gevallen, spontaan of naar aanleiding van klachten, een onderzoek ter controle instellen bij individuele houders. Zij beschikt daartoe over vergaande bevoegdheden om ook bij gebrek aan medewerking toch over de nodige gegevens te kunnen beschikken.

Uitdrukkelijk is er van afgezien niet-naleving van de gestelde regels strafbaar te stellen. Er is – behalve in een uitzonderlijk geval met betrekking tot het internationale dataverkeer – slechts straf gesteld op gedragingen die er toe kunnen leiden dat overtredingen zich aan zichtbaarheid zullen onttrekken. De voorschriften betreffende het melden van registraties en van de naam en het adres van de daarvoor verantwoordelijke houder zijn tot dat doel strafrechtelijk gesanctioneerd. Het opzettelijk niet nakomen van deze verplichtingen is als misdrijf aange merkt met een dienovereenkomstige straf. Een zo groot mogelijke kenbaarheid van de wijze waarop met persoonsgegevens wordt omgegaan, maakt het de geregistreerden, maatschappelijke organisaties en de Registratiekamer mogelijk, waar nodig via de burgerlijke rechter, de naleving van de wet te verzekeren en de rechtsontwikkeling op dit terrein te bevorderen.

9. De aanhef en het vervolg van paragraaf 8 (thans 7) luiden onder meer:

Voor de burger is het van belang te weten of en zo ja welke gegevens de houder van een persoonsregistratie over hem bewaart. Daartoe is hem het recht toegekend, wanneer hij dit verlangt, van de houder te vernemen of en zo ja welke gegevens over hem in een persoonsregistratie zijn opgenomen. Artikel 28 verplicht de houder op een dergelijk verzoek mee te delen of er gegevens over de verzoeker zijn opgenomen. Indien dit het geval is dient hij desverlangd tevens een opgave te doen van alle gegevens die hij over de verzoeker in deze registratie bewaart. De houder dient binnen de termijn van een maand de verzoeker te antwoorden.

Verder kan de geregistreerde er belang bij hebben de herkomst van deze gegevens te vernemen. Daarom is de verplichting van de houder opgenomen de verzoeker inlichtingen te verstrekken over de herkomst van de gegevens. Dit houdt niet in dat steeds per geval dient te worden aangegeven welke de bron is van de betreffende gegevens. De houder kan volstaan met het verstrekken van globale informatie indien daardoor het belang van de geregistreerde niet onevenredig wordt geschaad.

In het verlengde van het recht op kennisneming door de geregistreerde van gegevens die over hem worden

bewaard, ligt het recht te vragen deze te wijzigen. Niet alleen wanneer de geregistreerde meent dat de gegevens feitelijk onjuist zijn, maar ook wanneer zij gelet op het doel van de registratie onvolledig of niet ter zake doende zouden zijn danwel onrechtmatig zijn verkregen, kan hij de houder vragen de gegevens te wijzigen. Deze gegevens kunnen immers de basis vormen voor toekomstige onjuiste beslissingen. Brengt de houder op verzoek van de geregistreerde een dergelijke wijziging aan dan dient hij ingevolge artikel 35 aan ieder aan wie hij binnen de daarbij aangegeven termijn naar zijn weten gegevens heeft verstrekt, van deze wijziging mededeling te doen.

Een belangrijk recht van de geregistreerde vormt vervolgens de kennisgeving van de verstrekking van gegevens aan derden. De geregistreerde kan er belang bij hebben te weten aan wie gegevens zijn verstrekt. De houder kan volstaan met een in algemene termen vervatte mededeling over de aard van de verstrekte gegevens en degenen aan wie deze zijn verstrekt, indien vastlegging daarvan achterwege is gebleven omdat hij redelijkerwijs mocht aannemen, dat het belang van de verzoeker daardoor niet onevenredig zou worden geschaad. Zulk een vastlegging is *dus wel nodig*, als het belang van de geregistreerde medebrengt dat hem een concrete mededeling omtrent de verstrekte gegevens en degene aan wie de verstrekking geschiedde moet kunnen worden gedaan, en zulks ten tijde van de verstrekking ook voorzienbaar was. Gedane verstrekkingen behoeven echter nooit langer dan een jaar te worden vastgelegd.

Een uitzondering op het recht op kennisgeving van persoonsgegevens is in artikel 32 gemaakt voor persoonsregistraties die zijn aangelegd voor wetenschappelijke of statistische doeleinden, voorzover de uitkomsten niet meer herleidbaar zijn tot individuele natuurlijke personen.

Het bovenstaande geldt op overeenkomstige wijze voor de verstrekking van persoonsgegevens voor wetenschappelijke of statistische doeleinden met gebruikmaking van artikel 11, tweede lid. Een dergelijke verstrekking behoeft niet aan de geregistreerde te worden meegedeeld, indien de uitkomsten van het onderzoek niet meer herleidbaar zijn tot individuele natuurlijke personen.

De Registratiekamer is bij uitstek deskundige op dit terrein en beschikt over bevoegdheden die het haar mogelijk maken rechtstreeks inzage te nemen in de registratie van de houder. Derhalve is het van belang dat de rechter het advies van de Registratiekamer kan inwinnen. Naast de feitelijke gegevens die deze kan leveren is ook het oordeel van de Registratiekamer voor de rechter van belang. Dit oordeel heeft echter geen rechtskracht. Uiteindelijk bepaalt de rechter met inachtneming van de regels van het burgerlijk procesrecht of en in hoeverre de rechten van de geregistreerden zijn geschonden, alsmede de omvang van de schade of het nadeel.

10. De toelichting bij artikel 1 luidde onder meer:

Gevoelig gegeven

Dit begrip komt alleen in artikel 7 van de wet voor en dient er dus toe de reikwijdte te bepalen van de verplichting een algemene maatregel van bestuur, als bedoeld in het eerste lid van dat artikel, vast te stellen, en de verplichting de indiening van een wetsontwerp, als bedoeld in het tweede lid van dat artikel, te bevorderen. Onder omstandigheden zullen ook andere gegevens dan de hier bedoelde door de geregistreerden als gevoelig worden ervaren. In de toepassing van de in de wet neergelegde materiële normen en de daarin voorziene afweging van belangen zal dit dan uitdrukking kunnen vinden. De opsomming in dit artikel is echter uitsluitend gezien het daaraan verbonden bijzondere rechtsgevolg. Hieraan ligt ten grondslag dat deze gegevens naar hun aard de persoonlijke levenssfeer diepgaand kunnen raken of dat aan de vastlegging daarvan in het maatschappelijk verkeer bijzondere risico's zijn verbonden.

11. In de toelichting bij artikel 2 ontbraken de laatste twee volzinnen van de tweede alinea.

12. De toelichting bij de artikelen 4 tot en met 7 luidde:

Artikel 4

In dit artikel lid is een algemeen rechtsbeginsel op een voor onze wetgeving gebruikelijke wijze neergelegd.

Artikel 5

Eerste lid. In dit lid zijn de algemene minimumeisen voor de opneming van gegevens in een registratie geformuleerd. Daarbij wordt de houder er volledig voor verantwoordelijk gesteld dat de gegevens rechtmatig zijn verkregen en in overeenstemming zijn met het doel van de registratie. Verder wordt hem een zorgplicht opgelegd met betrekking tot de juistheid en de volledigheid van de gegevens.

Tweede lid. Deze bepaling bevat het belangrijke beginsel van de doelbinding, dat wil zeggen dat gegevens slechts mogen worden gebruikt op een wijze die met het doel van de registratie verenigbaar is. Zij beheerst de verstrekking van gegevens binnen de organisatie van de houder. Voor de verstrekking van gegevens aan een derde zijn nadere normen gesteld in paragraaf 3.

Artikel 6

Dit artikel strekt ertoe onnodige verspreiding van gegevens binnen de organisatie van de houder tegen te gaan.

Artikel 7

Ingevolge artikel 54, eerste lid, treedt artikel 7 uiterlijk zes maanden na de afkondiging van de wet in werking. De algemene maatregel van bestuur van artikel 7, eerste lid, dient binnen een jaar nadien tot stand te komen. Deze maatregel van bestuur is te beschouwen als een voorlopige wetgevende voorziening, als voorloper van een regeling bij de wet. Het overlaten van de regeling van dit onderwerp aan een nadere wet zonder deze voorfase zou ertoe leiden dat betrekkelijk lange tijd voor deze belangrijke materie in het geheel geen daarop toegesneden regeling zou gelden.

Voorts kan de met de algemene maatregel van bestuur opgedane ervaring nuttig zijn voor de beoordeling van het latere wetsvoorstel.

Het wetsvoorstel dient binnen drie jaren na de inwerkingtreding van de algemene maatregel van bestuur te worden ingediend. Gedurende de tijd, dat het wetsvoorstel aanhangig is en in het geval dat het wordt verworpen of ingetrokken, blijft de algemene maatregel van bestuur gelden, tenzij deze wordt ingetrokken. Hierdoor

wordt voorkomen dat er op dat gebied een volstrekt vacuüm zou kunnen ontstaan.

Zowel over de algemene maatregel van bestuur als over het wetsvoorstel wordt de Registratiekamer gehoord. Deze dient in beide gevallen een ieder in de gelegenheid te stellen zijn visie schriftelijk te geven. Met dit laatste geeft de wet een minimumwaarborg. Uiteraard kan de Registratiekamer, zo daartoe aanleiding is, bepaalde personen of organisaties nader mondeling horen.

13. De toelichting bij de artikelen 9 en 10 luidde:

Artikel 9

Dit artikel dat de positie van de gelaedeerde op enkele punten versterkt, is nagenoeg letterlijk ontleend aan artikel 87 van het oorspronkelijke wetsontwerp. Toegevoegd is het voorschrift aan het slot van het derde lid dat de mede-aansprakelijkheid van de bewerker regelt. Deze bepaling laat de gewone regels van het burgerlijk recht voor het overige onverlet.

Artikel 10

Tweede lid. Bevoegd tot het instellen van een zelfstandige actie als bedoeld in het eerste lid, is de rechtspersoon die krachtens haar doelstelling en blijkens haar feitelijke werkzaamheid de belangen behartigt van de betrokken personen. Hierbij valt te denken aan rechtspersonen die in algemene zin de groepsbelangen van die personen behartigen, zoals een vakvereniging, een vereniging van beroepsgenoten, een patiëntenvereniging e.d. Daarnaast kan aan rechtspersonen die een ideële belangbehartiging nastreven worden gedacht.

14. De toelichting bij artikel 11, tweede lid, luidde onder meer:

Het betreft hier verstrekking ten behoeve van wetenschappelijke of statistische doeleinden en op grond van een dringende en gewichtige reden.

15. De toelichting bij artikel 15 luidde:

Blijkens het tweede lid zijn de vragen van het representatief zijn van de verzoeker of verzoekers en de zorgvuldige voorbereiding van de

code prealabele vragen, die dus de ontvankelijkheid van het verzoek betreffen.

Nadat de Registratiekamer het verzoek ontvankelijk acht en het dus, naar de woorden van het derde lid, in behandeling neemt, stelt zij een ieder in de gelegenheid schriftelijk bezwaren en opmerkingen in te brengen. Het gaat ook hier uiteraard om een minimumwaarborg; met name wordt hiermee niet uitgesloten dat de Kamer een belanghebbende organisatie mondeling hoort.

Het zevende lid bepaalt dat elke beslissing van de Kamer met redenen is omkleed, derhalve niet alleen haar afwijzende beslissingen. Dit is aldus bepaald, omdat ook andere belangen dan die van de verzoeker in het geding kunnen zijn en voorts omdat het bijzondere karakter van de verklaring, waarop reeds in paragraaf 5 van het algemene deel van deze memorie werd ingegaan, medebrengt dat een uitdrukkelijke redengeving door de Kamer haar nut kan hebben.

16. In de toelichting bij artikel 18 ontbrak de laatste volzin.

17. De toelichting bij artikel 28 (thans 29) luidde onder meer:

Dit artikel regelt het recht op kennisneming van de geregistreerde van de gegevens die over hem in een persoonsregistratie zijn opgenomen. Er is geen verplichting een geregistreerde ongevraagd in kennis te stellen van de opneming van hem betreffende gegevens in een persoonsregistratie. Een ieder kan een houder echter verzoeken hem te berichten of en zo ja welke gegevens over hem in diens persoonsregistratie zijn opgenomen. De houder dient binnen een maand op een desbetreffend verzoek te reageren. Indien gegevens over de betrokkene zijn opgenomen verstrekt de houder tevens inlichtingen omtrent de herkomst van deze gegevens. In paragraaf 8 van het algemene deel werd hierop reeds ingegaan.

18. De toelichting bij artikel 32 (thans 33) luidde:

Een recht op kennisneming en verbetering van persoonsgegevens bestaat niet ten aanzien van een persoonsregistratie, aangelegd uitsluitend ten behoeve van wetenschappelijke of statistische doeleinden. Hierbij heeft de geregistreerde geen belang omdat deze gegevens niet kunnen leiden tot beslissingen of

gedragingen die hem raken. Dit is slechts anders indien de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek op hem herleidbaar zijn. Hierbij is in het bijzonder gedacht aan onderzoek naar de jongste geschiedenis. Een recht op kennisneming en verbetering, alsmede op informatie over de herkomst kan dan wel degelijk voor de betrokkene van belang zijn. Een overeenkomstige regeling geldt voor de kennisneming van verstrekkingen ten behoeve van wetenschappelijke of statistische doeleinden.

19. De toelichting bij artikel 33 (thans 34) luidde:

Dit artikel regelt het beroep op de rechter of de bemiddeling door de Registratiekamer, in de gevallen dat de geregistreerde en de houder geen overeenstemming kunnen bereiken naar aanleiding van verzoeken tot kennisneming of verbetering. Tevens heeft de geregistreerde toegang tot deze instanties indien de houder niet binnen de voorgeschreven termijn reageert. De termijn binnen welke de geregistreerde zijn verzoekschrift bij de rechtbank dient in te dienen, is geschorst gedurende de tijd dat de Registratiekamer op verzoek van de geregistreerde de zaak in behandeling heeft. Zo nodig kan de rechter ook naderhand het advies van de Registratiekamer inwinnen.

De procedure voor de rechter moet worden afgewikkeld op de wijze, voorzien in de algemene regeling van de verzoekschriftprocedure. Artikel 429d, derde lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is echter uitgezonderd, hetgeen betekent dat verplichte procureursbijstand niet wordt voorgeschreven. Artikel 429f van hetzelfde wetboek bepaalt overigens wel dat de verzoeker, wenst hij een procesvertegenwoordiger, geen ander dan een procureur kan kiezen.

Ingevolge het zevende lid zal tegen een in hoger beroep gegeven beschikking beroep in cassatie openstaan. Ingevolge het achtste lid zal de rechter zijn beslissing zo nodig met een dwangsom kracht kunnen bijzetten.

Het bepaalde in het negende lid zal de Registratiekamer in staat stellen de rechtsontwikkeling op dit gebied nauwlettend te volgen.

20. De toelichting bij artikel 46 luidde onder meer:

Deze bepaling bevat een aantal procedurevoorschriften indien de Kamer een onderzoek instelt naar de werking van een bepaalde persoonsregistratie. Ook op verzoek van anderen dan geregistreerden kan de Kamer een onderzoek instellen. Is het onderzoek verricht op verzoek van een belanghebbende, dan bericht de Kamer deze de uitslag van het onderzoek voor zover dat mogelijk is.

21. De toelichting bij artikelen 47 en 48 luidde:

Artikel 47

Dit artikel behandelt het geval van een zich in Nederland bevindende persoonsregistratie met een wel in Nederland gevestigde houder. Een dergelijk geval kan zich bij voorbeeld voordoen, als de houder zijn registratie in bewerking heeft gegeven aan een servicebureau in het buitenland.

Het eerste lid bepaalt dat de Nederlandse wet op die registratie van toepassing is als er een specifiek Nederlands belang in het geding is, namelijk voor zover die registratie gegevens bevat omtrent in Nederland gevestigde personen.

Het tweede lid ziet op het geval dat op de betrokken persoonsregistratie zowel de Nederlandse wet van toepassing is (door de werking van het eerste lid) als de wet van het land waar de registratie zich bevindt, en daardoor ten aanzien van die registratie onderling onverenigbare voorschriften zouden komen te gelden. Alsdan kan de Minister van Justitie de voor de opheffing van dit wetsconflict vereiste ontheffing van bepalingen van de Nederlandse wetgeving verlenen. Richtsnoer bij de beslissing tot het verlenen van ontheffing zal uiteraard moeten zijn dat de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerden niet onevenredig mag worden aangetast.

Artikel 48

Ten aanzien van een persoonsregistratie die hier te lande in werking is en waarvan de houder niet in Nederland is gevestigd, is de wet ten volle van toepassing, ook al zou deze registratie uitsluitend gegevens van niet in Nederland gevestigde personen bevatten. Dit scheidt de mogelijkheid van soortgelijke wetsconflicten als in

de toelichting op het vorige artikel aangeduid. Daarvoor is dan ook dezelfde oplossing, namelijk die van de mogelijkheid van een ontheffing, gekozen.

22. De toelichting bij artikel 49 luidde onder meer:

Het tweede lid betreft het dataverkeer vanuit en naar Nederland met een persoonsregistratie in het buitenland, waarop de Nederlandse wet niet van toepassing is. Zulk verkeer kan worden verboden, als daardoor de persoonlijke levenssfeer van in Nederland gevestigde personen ernstig kan worden benadeeld. Dat dit laatste het geval kan zijn, dient bij algemene maatregel van bestuur te worden verklaard.